

კაია

1

რადიკალიზაციის ოთხკუთხედი და უხეში ვარ. წვეტიანი ოთხკუთხედი? შეიძლება, არ ვიცი! ადამიანებთან ურთიერთობის დროს დისკომფორტს განვიცდი, ისინიც იმავეს გრძნობენ. მე რადიკალის თქმა მინდა, აი, როგორც ეხლა, მინდა ავხსნა როგორი ვარ, მაგრამ ჩემი პიროვნების დასახასიათებლად სიტყვებს ვერ ვპოულობ, მხოლოდ გეომეტრიული ფიგურა მახსენდება. საუბრის დროს აზრის ჩამოყალიბება მიჭირს, არადა, ტვინში ყველაფერი სწორად მაქვს ხოლმე დალაგებული, მაგრამ ერთია, რას ფიქრობ და მეორეა – რას ამბობ და როგორ ამბობ. მე ვფიქრობ, რომ ვერ ვამბობ, მაგრამ ვფიქრობ, რომ სწორად ვფიქრობ იმას, რისი თქმაც მინდა. აი, ეხლაც გავიჭედე. ადამიანებს რადიკალის იმეტი მოსმენა უნდათ, რომლის თქმაც მე არ შემიძლია, არ შემიძლია ან არ მინდა, ამიტომ ვცდილობ მარტო ვიყო, მარტო და ჩემთვის, ჩემთვის და წყნარად, წყნარად და სხვებისგან შორს. სხვებისგან, რომლებიც მაწუხებენ და რომლებსაც ვაწუხებ.

მიუხედავად იმისა, რომ სიწყნარისა და სიმშვიდის მოყვარული ვარ, სასაფლაოები მაინც არასდროს მყვარებია, არასდროს ვყოფილვარ ემო და არასდროს მყოლია კატა, არც ძაღლი, არც ზაზუნა, არც ქსოვა ვიცი და ასოციალურობას თუ არ ჩავთვლით, სხვა არანაირი გადახრა არ მაქვს. ასოციალურობას კი გადახრად ვერ ჩავთვლი, ეს უფრო არჩევანია, ან ცხოვრების წესი, ან ცხოვრების წესის არჩევა. ჩემს არჩეულ ცხოვრების წესში კი სასაფლაოებზე წვიმიან ამინდში მარტო ხეტიალი არ შედის, მაგრამ ეხლა მაინც სასაფლაოზე ვარ. ბაბუაჩემის დაბადების დღეა და გადავწყვიტე ამოვსულიყავი. ჩემები, ეტყობა, უკვე იყვნენ საფლაოზე, სანთელია დანთებული. სასაფლაოს დაბალ ლობზე ჩამოვჯექი და ბაბუაჩემის ერთადერთ გაღიმებულ ფოტოს შევხედე.

ბაბუაჩემი ძალიან კარგი კაცი იყო, ზედმეტად კარგი კაცი კი, პირველი ფოტოაპარატი `ზენიტი ე- მან მაჩუქა, თან „კოდაკის- სამოყვარულო ფირიც მოაყოლა და გამაფრთხილა, მარტო ის გადაიღე, რაც შენ გაინტერესებს, რასაც შენ თვლი საჭიროდ და რაც გინდა, რომ შენთვის შეინახო. იცოდე, ფოტო იგივე ისტორიაა, შენი ისტორია, და ისე უნდა გადაიღო, როგორც შენ ხედავო. მე ალბათ ცამეტი წლის ვიყავი და ბაბუაჩემს ვუთხარი, შენი გადაღება მინდა-მეთქი. ჩემი რატომო? შენ ყველაზე უფროსი ხარ და მალე მოკვდები-მეთქი. ბაბუაჩემს გაეღიმა, ალბათ ცხოვრებაში მეორედ ან მესამედ, და მეც გადავუღე, რა თქმა უნდა, ფოტო მაინცდამაინც ხარისხიანი არ გამოვიდა, ცოტა უფოკუსოა, ცოტა ბნელი, სამაგიეროდ

1

ბაბუაჩემის ერთადერთი გაღიმიებული ფოტოა, ჰოდა, ბაბუაჩემმაც ანდერძი დაიბარა, ეგ ფოტო მინდა ჩემს საფლავზეო.

გაწვიმდა. ბაბუაჩემის საფლავზე ვზივარ და მის ფოტოს ვუყურებ. არ ვიცი, რატომ ამოვედი, არ ვიცი, რატომ ამოდინა ადამიანები მიცვალელებთან, იმის მაგივრად, რომ თავიანთი ცოცხალი მეგობრები ნახონ... არ ვიცი, რა საჭიროა ეს მოვალეობის მოხდა, ბაბუაჩემი იყო და აღარ არის და თუ სადმე მაინც არის, ალბათ მხოლოდ მოგონებებში. ჩემს მოგონებებში კი ბაბუა არასდროს ილიმის და ძალიან უცნაურია, რომ საფლავისთვის ეს მომდიმარი ფოტო აირჩია. ალბათ ბაბუას უნდოდა, რომ გაეღიმა ხოლმე და ვერ ახერხებდა, ისე როგორც მე მინდა ხოლმე ადამიანებთან კონტაქტი და ვერ ვახერხებ, ალბათ საფლავისთვის მეც რამე ხრიკს მოვიგონებ – `ცხოვრობდა და უყვარდა~ ან `ცხოვრება უყვარდას~ დავაწერინებ საფლავის ქვაზე. ხო, ალბათ ეგრე ვიზამ. რა საჭიროა გაგისენონ ისეთი, როგორც იყავი, უნდა ეცადო, სიკვდილის მერე მაინც გახდე ის, ვინც გინდა რომ ყოფილიყავი. ბაბუა ძალიან ბრაზიანი კაცი იყო, ზედმეტად ბრაზიანიც კი, მაგრამ მისი მომდიმარი ფოტოს შემხედვარე იფიქრებ, რომ ყველაზე ბუნწულა ადამიანთან გაქვს საქმე. ამ ფოტოს წყალობით ბაბუაჩემს ყველა, როგორც მომდიმარ კაცს, ისე იხსენებს. ბაბუა ისეთი გახდა, როგორც არასდროს ყოფილა და ეს ყველაფერი ერთი უფოკუსო, ნახევრად ბნელი, მარმარილოს ფილაზე გადატანილი ფოტოს წყალობით მოხდა.

ავტობუსების გაჩერებისკენ წამოვედი. წვიმამ იკლო, რაღაცნაირად დახრილად წვიმს და წვიმის წვეთები სახეში მწარედ მხვდება. ავტობუსის მძღოლმა დაიჟინა, მაშინ გავალ, როცა ადგილები ნახევრად მაინც შეივსებაო. მე ვეუბნები, რომ მას გრაფიკი აქვს და რომ ამ გრაფიკის მიხედვით უკვე უნდა გავიდე. ის კი მეუბნება, რომ გრაფიკი მის ოჯახს ვერ არჩენს. ვერც ლოდინი-მეთქი. ამაზე მძღოლს პასუხი არ აქვს, ამიტომ თავი დამანებე, თუ ღმერთი გწამსო, მეუბნება. რა ვქნა, თავს ვანებებ, გავივლი, გამოვივლი და მოვალ, უჩემოდ არ წახვიდე-მეთქი, ვთხოვ. ეხლა შენ გელოდო კიდეო, მპასუხობს. უცნაური კაცია ეს ავტობუსის მძღოლი. შეიძლება, ფოტო გადაგილო-მეთქი? და რატომო, მეკითხება. ახლა ამას აუხსენი ბაბუაჩემის რჩევა-დარიგებები, რატომაც არა-მეთქი. რატომაც არაო. ავტობუსის მძღოლმა, სიგარეტი ტუჩის მარჯვენა კუთხეში გადაიტანა და ამერიკულ ფილმებში ნანახი მაფიოზის გამომეტყველება მიიღო, გახდა ის, ვინც უნდოდა რომ ყოფილიყო და ვინც არ იყო, ან ვერ იყო.

არაფერი მისტიკური და სიმბოლური სასაფლაოში არ არის. სასაფლაო იგივე პარკია, იმ განსხვავებით, რომ უფრო კარგადაა გამწვანებული და უფრო მეტი სიწყნარეა, მაგრამ მისტიკურობას ამ ადგილს ვერ დავაბრალებ. დავდივარ, დავბოდილობ, საფლავების თვალიერება ძალიან საინტერესო რამეა. გაუგებარია,

ერთი მიცვალებული როგორ შეიძლება განარჩიო მეორისგან, თუ ერთს საფლავზე მარმარილოს ქანდაკება უდგას, მეორეს მხოლოდ სახელი, გვარი და წლები აწერია. რამდენიმე საფლავი ისეა მოწყობილი, ფეშენებელური რესტორანი გეგონება. ორი საფლავი ვნახე, სადაც ოცკაციან სუფრას თავისუფლად გაშლიდი. კიდევ ძეგლები და ბიუსტები დგას საფლავებზე, რაც ცოტა უცნაურია. ზოგადად ძეგლია ჩემთვის უცნაური რამე, არის მასში რაღაც კერპთაყვანისმცემლური, რატომ უდგამენ ძეგლებს ადამიანებს და არა მათ საქმეებს? უფრო უცნაურია, როდესაც ოჯახი თავის გარდაცვლილ წევრს უდგამს ძეგლს. რატომ? რა დამსახურებისთვის? რახან იცხოვრა? უცნაურია. უცნაურია, როცა ოჯახი გარდაცვლილს აკერპებს, სხვა მიცვალებულზე აღმატებულს ხდის და ამით თვითონაც აღმატებული ხდება სხვა ჭირისუფალზე. სასაფლაო იგივე ქალაქია, მკვდრების ქალაქი, სადაც მკვდრებს მათი ცოცხალი ნათესავები განაგებენ. და თუ რეალურ ქალაქში შავი, ჩაბურთულმინებიანი ჯიპი ვიდაცას ვიდაცაზე აძლევს უპირატესობას, სასაფლაოზე ის ვიდაც შავჯიპიანები ამჯერად ძეგლებით და ბიუსტებით ჩაგრავენ დანარჩენებს.

ერთ-ერთ საფლავთან ახალგაზრდა გოგო იჯდა, სველი, მზინავი ჟღალი თმით. სასაფლაოს მოშავო-მონაცრისფრო, არაფრისმთქმელ მკვდარ და მკვდრებით გაჟღენთილ ჰაერში, სადაც მწვანე ფოთლებიც კი უფერულია, მისი წითელი და სველი თმა შემოილივით ხაოდა. მიუხედავად იმისა, რომ სასაფლაოზე ფოტოს გადაღება ამორალურად მიმაჩნია, ფოტოაპარატი მაინც მოვიმარჯვე და შემინებულმა გადავიღე პირველი ფოტო. ფოტოაპარატის ხმაზე ჟღალთმიანმა გამოიხედა, მისი სახე ვერ დავინახე, ფოტოზე და ფოკუსზე ვიყავი ორიენტირებული, მან ცოტა ხანი მიყურა, შემდეგ კი წამოდგა და საფლავიდან თავქუდმოგლეჯილი გაიქცა. მე ფოტოაპარატი ჩამოვუშვი და ცოტა ხანს კიდევ ვუყურებდი მის ზურგს და ზურგზე თმას და თმიდან ჩამოშხეფილ წვიმის წვეთებს. ის გარბოდა, მისი ზურგი კი სუნთქავდა.

ავტობუსის მძღოლი რა თქმა უნდა არ დამელოდა.

2

არ შეიძლება ნევროპათოლოგის კაბინეტში გაფუჭებული ნათურა ეკიდოს და ნერვების მომშლელად ციმციმებდეს. ნევროპათოლოგთან ხომ იმიტომ მიდიხარ, რომ ნერვები გაწუხებს, რაღა საჭიროა, ზემოდან გაფუჭებული ნათურის დამატება, ბარემ ონკანიც წვეთავდეს და საათიც წიკწიკებდეს, ნევროზის სრული ბუკეტი იქნება და მერე ექიმსაც გაუადვილდება ათას ერთი დამამშვიდებლის გამოწერა.

ეს რამე ფსიქოლოგიური ტესტია-მეთქი, ვეკითხები. რაო, მპასუხობს. გაფუჭებული ნათურა-მეთქი. უი, გივის გაუხმეს თავი, ერთი წელია მპირდება,

3

შეგიცვლი, შეგიცვლიო და ავიწყდება და ავიწყდება, მე კიდევ მივეჩვიე უკვეო. აბა, რა გაწუხებს, დედუცი, მითხარო. პირველ რიგში, ეს ნათურა და დანარჩენი წინა მოსვლაზე გითხარით-მეთქი. შენ რომელი ხარ, ღამე რომ არ გძინავს თუ გეომეტრიულ ფიგურებს რომ ეპითეტებად ხმარობ? მეორე-მეთქი. რამე პროგრესი გაქვსო? წონაში მოვიმატე-მეთქი.

რადაც წამალი დამიმატა...

ნევროპათოლოგის მერე სახლში წასვლა აღარ მომინდა და ფოტოსტუდიაში წამოვედი. ვერ ვიტან ფირზე ბოლო ორი კადრი რომ რჩება, როდესაც ერთი სული გაქვს ფოტოები გაამქლავნო და თან ის ორი კადრიც გენანება გადასაგდებად, რა იცი, იქნებ ამ ორი კადრით გადაიღო „ის–, ის რადაც. არ ვიცი რა, მაგრამ თუ ამ ორ კადრს გადააგდებ, ვერასდროს გაიგებ, შეგეძლო თუ არა „იმის~ გადაღება. სანამ ეს ორი კადრი გაქვს დარჩენილი, ის ორი ფოტოც არსებობს. შროდინგერის კატის ამბავია. მე მჯერა, რომ კატა არა თუ ცოცხალი არ არის, საერთოდაც არ არსებობს. მოკლედ, ამ ორ კადრს ვაფუჭებ, ფოტოაპარატში ფირს ვახვევ და კოლოფში ვინახავ. ბაბუაჩემს ფოტოგრაფიის ძალის სჯეროდა, მე არ მჯერა, ალბათ იმიტომ, რომ ცუდი ფოტოგრაფი ვარ. ფოტოგრაფი არც ვარ, უბრალოდ, ისე მოხდა, რომ რამდენიმე ფოტოაპარატი და ფოტოსტუდია მაქვს და ვიღებ ყველას და ყველაფერს – ტუჩებდაპრუწულ გოგოებს სოციალური ქსელისთვის, მოდელებს უკეთ გათხოვების პერსპექტივისთვის, ბანკეტებს, სადაც მომავალი თაობის იმედი მეკარგება, ქორწილებს, რომელშიც ჩხუბობენ, ნათლობებს, სადაც მღვდლისთვის ფულის `ჩაკუჭვა~ ცალკე მეცნიერებაა და ღრეობებს, სადაც უბრალოდ ღრეობენ...

შეკვეთები ძირითადად ბანკეტებზე და ღრეობებზეა. ასე რომ, ოღრაშულ სიტუაციებში მოხვედრა ხშირად მიწევს. ოღრაშული სიტუაციები კი დაკვირვებების ადგილია, ჰოდა, მეც დავაკვირდი – სხვადასხვა ქართველი კაცები ძალიან გვანან

სხვადასხვა ქართველ ბავშვებს და პირიქით. ქო-წილებსა და ბანკეტებზე სიარულის დროს უცნაური ასოციაციები მიჩნდება. ზოგიერთი ახალგაზრდა წინა კვირას ქორწილში ნანახი ღიპიანი ბიძის შვილი მგონია და სახლში მოსული ერთი ქორწილის ფოტოებს მეორე ბანკეტის ფოტოებთან რომ ვადარებ, მართლა ძალიან დიდი მსგავსებაა იმ ღიპიან ბიძას და ამ ახალგაზრდა ბიჭს შორის – საუბრის მანერა, სადღეგრძელოები, აზროვნება, ღიპი... ღიპი და არა სიმსუქნე, მსუქან ადამიანებს არაფერს არ ვერჩი, მაგრამ ოცი წლის ბიჭს რომ ქეიფის და ჭამის გამო ღიპი აქვს, ეგ უკვე სხვა და ძალიან ცუდი ფენომენია. ყველაზე უცნაური კი ის არის, რომ ბიძერები და ჯეელები ერთნაირად მორწმუნე და ეკლესიურები არიან. ეგ კი არა, ერთ-ერთ ქორწილში თამადამ ფეხზე წამოგვაცენა და კოლექტიური მამაოჩვენო გვათქმევინა. უნდა გენახათ, რა ხდებოდა. ჩემ წინ მოხუცი წყვილი იჯდა, სადღაც სამოცს

გადაცილებულები, კოლექტიური მამაოჩვენოს შემდეგ მეტანიების კეთება დაიწყეს, თამადამ კი მრწამსი მოსცხო მიკროფონში. სუფრამ თუ მამაოჩვენო დამახინჯებულად, მაგრამ როგორღაც მაინც იცოდა, მრწამსზე სრული სიჩუმე ჩამოვარდა. მგონი, მე და თამადამ ვიცოდით მხოლოდ ეს ლოცვა ბოლომდე. უცნაურია, ამ ხალხს სწამს, მაგრამ რა სწამს, ზუსტად არ იცის, ამიტომ არ მიყვარს მათთან კონტაქტი. მე თუ ოთხკუთხედი ვარ, ესენი ძირითადად ტოლფერდა სამკუთხედები არიან, სიბნელის და იდიოტიზმის ეპოქიდან მოდიან და თვითონაც ბნელები და იდიოტები არიან. მაგრამ ყველაზე ცუდი ის არის, რომ ახალგაზრდობასაც თავიანთ ტოლფერდ ზრდიან. თავის მხრივ ახალგაზრდებიც არ ჩამორჩებიან ამათ არაფერში, ცდილობენ, ბოლომდე დაემსგავსონ და ამიტომაც ჰგავს ქალაქის ერთ ბოლოში მცხოვრებ ღიპიან ბიძას ქალაქის მეორე ბოლოში მცხოვრები ახალგაზრდა ბიჭი.

რა ლირივით მარტო ზიხარო. ღამის მეტროს ბოლო ვაგონში მარტო ვიჯექი, სანამ ეს კაცი წინა ვაგონიდან გადმოვიდოდა, გვერდზე მომიჯდებოდა და ლიტერატურაზე დამიწყებდა საუბარს. ფოტოსტუდიიდან სახლში დადლილი ვბრუნდებოდი. ეს კიდე სადღაც პირველი ვაგონიდან მოვიდა. მე მეგონა, ვაგონების დამაკავშირებელი კარი მარტო ჰოლივუდურ ფილმებში იხსნებოდა.

ლიტერატურას სასმლის სუნი უხდება და იმიტომ ვარ მთვრალიო. აი, შენ რატომ არ სვამო? არ შეიძლება ჩემთვის-მეთქი. ვისთვის შეიძლება რომო? მერე ჩამაცივდა, გინდა თუ არა მითხარი, რატომ არ სვამო. თავიდან ვცდილობდი, როგორმე მისი კითხვებისთვის თავი ამერიდებინა, მაგრამ ბოლოს გადავწყვიტე, სიმართლე მეთქვა. ჯერ ერთი, შემაწუხებელი იყო ამდენი კითხვები და მეორეც, ვერ მივხვდი, რატომ უნდა დამემალა სიმართლე სრულიად უცხო ადამიანისთვის, რომელსაც ალბათ აღარასდროს არ შევხვდებოდი. არადა, ბავშვობიდან ჩავგჭიჩინებენ, უცხოებს არ ენდოთო. კაცმა რომ თქვას, თუ ნდობაზე მიდგა საქმე, ზუსტადაც უცხოებს უნდა ენდო, მათ ყველაზე ნაკლებად ანაღვლებთ ჩვენი საიდუმლოებები. ანაღვლებთ კი არა, ფეხებზეც ჰკიდიათ. თან, თუ უცხო მთვრალიცაა, რაც გინდა ის უთხარი, აღსარება ჩააბარე თუ გინდა, მეორე დღეს მაინც არაფერი ემახსოვრება და რომც ახსოვდეს, რაში გამოიყენებს რო შენს ნათქვამს? ვერც ვერაფერში. ჰოდა, ამ მთვრალ კაცს ვუთხარი, ბუასილი მაქვს და მაგიტომ არ ვსვამ-მეთქი. ჰეჰე ჰეო, გაიცინა. ტრაკი გტკივაო? ეგრე გამოდის-მეთქი! რას ვამბობდიო? ა, ხო, ხო, რომ დაუკვირდე, წერა საბოლოო ჯამში მაინც წამებააო, წერ და ეწამები, არ წერ და გაწამებსო, პარადოქსია არაო? აი, ვსხედვართ სკამებზე და მაინც მივდივართ, არადა, ვსხედვართ და როგორ შეგვიძლია წინ ვიაროთო? აი, შენს სიარულს რა აზრი აქვს, საბოლოო ჯამში მაინც იქ მიხვალ, საიდანაც დაიწყეო,

ასე რომ, ჯობს იჯდე და წინ მიდიოდე, ვიდრე იარო და დაბრუნდეო. პირდაპირი მნიშვნელობით ამბობს თუ გადატანითით-მეთქი. შენ როგორ გესმისო? მე ორივენიარად-მეთქი. რა გაიგე, აბაო? რომ შენ ამ მატარებელში ცხოვრობ-მეთქი. რატომ მარტო ამ მატარებელშიო? თუ ეს მატარებელი შესაკეთებლად მიყავთ, მე იმ მატარებელში გადავდივარ, რომელიც წინ მიდისო. მაგრამ როდესაც წინ მიდიხარ, მერე ხომ ბრუნდები და ხომ გამოდის, რომ უკან მოდიხარ-მეთქი? უკან და წინ მხოლოდ მაშინ არსებობს, როცა ან წინ, ან უკან გელოდება რამე და როცა წინ და უკან ერთი და იგივეა, მანძილი რჩება მხოლოდ და მანძილი კიდევ ფიქრიაო და თუ სწორად ფიქრობ, წინ მიდიხარ და თუ არ ფიქრობ, დგახარ და უკვე მნიშვნელობაც აღარ აქვს, მატარებელი საით წავაო. ჰოდა, დგომას კიდევ, დამეთანხმები რომ ჯდომა ჯობს და, ასე რომ, ვისხდეთო. ვისხდეთ-მეთქი.

ბოლო გაჩერებაზე მივედით, ვაგონიდან გამოსასვლელად მოვემზადე, ის კი ისევ იჯდა. არ ჩამოდიხარ-მეთქი? გაეცინა. ხელით მანიშნა, წადი, წადიო. კარები იხურებოდა, როცა მომამახა, ისე, კაი ფოტო კი გადაიღე დღესო. გაკვირვებულმა გავხედე, მინდოდა მეკითხა, შენ რა იცი-მეთქი, მაგრამ კარი დაიხურა და მატარებელი დაიძრა.

ვიდექი მარტო ბაქანზე და ამ უცნაურ კაცზე ვფიქრობდი. ნეტა წრეზე სიარულს წრეზე სიარულს რატომ ეძახიან? კვადრატზე სიარულიც ხომ იგივე წრეზე სიარულია, იმ განსხვავებით, რომ წრის მაგივრად კვადრატზე დადიხარ? გეომეტრიული ფიგურები ნერვებს მიშლის. თან არასოდეს ვიყავი გეომეტრიაში ძლიერი.

3

ფეხბურთში მსოფლიო ჩემპიონატია და ქვეყანაში არაფერი არ ხდება, არც კარგი და არც ცუდი. სოციალურ ქსელში ერთ პოლიტიკურ პოსტსაც კი ვერ წაიკითხავ, არც საინფორმაციო გამოშვებებში გადის რაიმე ისეთი, რაზეც რომელიმე, თუგინდ ყველაზე მოცლილი ენჯეო აყაყანდება. ლიბერალებიდან დაწყებული ფაშისტებით დამთავრებული ყველა ფეხბურთს უყურებს. ფეხბურთი სიმშვიდის ირგვლივ გვაერთიანებს. ქალაქში ამჟამად ზიზღის ობიექტებად პოლიტიკოსების ნაცვლად მსაჯები იქცნენ, ოღონდ პოლიტიკოსებისგან განსხვავებით, მსაჯებს მხოლოდ ერთადერთი უშვერი `ეპითეტით~ მოიხსენიებენ ხოლმე. ჩემი უბნელი ბიჭები მთელი დღეები ნერვიულობაში არიან, რაღაცას არტყამენ, რაღაცა უსხამთ, ზოგს ერთი ყვითელი ბარათი აკლდება, ზოგს კუთხური. მე კიდევ ისევ შეკვეთებს ვასრულებ. სტუდიაში თექვსმეტი-ჩვიდმეტი წლის გოგოები მომივიდნენ, რაღაცანიარად ოვალური და მარტივები არიან. საფეხბურთო ფორმები აქვთ

6

წამოღებული და ამ ფორმებით პოზირებენ, მხიარული გოგოები არიან, არაფერს აშავებენ და არც არაფერს აკეთებენ, ცხოვრობენ და უხარიათ, ან ცხოვრება უხარიათ. კარგია რომ ცხოვრება გიხარია, ბევრად უკეთესია რომ ცხოვრობ და გიხარია, ცუ-დია რომ ცხოვრებაში გათხოვდები და ქმარი მოგხედავს, გიხარია, მაგრამ მთავარია რომ გიხარია.

გოგოებს სამოცი ფოტო გადავუღე, ორ დღეში დამუშავებულს მოგაწვდით-მეთქი, ვუთხარი და დავემშვიდობე. სიგარეტის მოსაწევად აივანზე გამოვედი. ქუჩაზე, სადაც ჩემი ფოტოსტუდიაა, ჩემი სეხნია ბავშვი ცხოვრობს, ალბათ ოთხი-ხუთი წლის იქნება. დავაკვირდი და, მგონი, მაინცდამაინც ჭკვიანი არ უნდა იყოს. ჩემი ეჭვები დღესაც გამართლდა, ბავშვები დახუჭობანას თამაშობდნენ, სეხნია უკვე დასტუკებული იყო და ცდილობდა, ბოლო დამალული ბავშვი როგორმე გამოეპარებინა, რომ მას დამხუჭველი დაესტუკებინა და სეხნია შემდეგში თვითონ არ დახუჭულიყო. როდესაც დასასტუკებელი ადგილი გათავისუფლდებოდა, სეხნია ბოლო ხმაზე უყვიროდა დამალულს: „როცა გეტყვი ე, მაშინ გა-მო-დი, როცა გეტყვი ი, არ გამო-ხვი-დე“. თავიდან მეგონა, სპეციალურად ამბობდა ასე, მაგრამ არა, სხვა სადამოებიც ეგრე გააგრძელა და, რა თქმა უნდა, დამხუჭველი ყოველთვის ასწრებდა დამსტუკებელს და, რა თქმა უნდა, ჩემს სეხნიას, რომელიც ალბათ ვერასდროს გახდება პოეტი, ყოველ ჯერზე დახუჭვა უწევდა.

ძალიან კარგია, რომ მილიონნაირი კომპიუტერის და ახალი გასართობი გაჯეტის მიუხედავად, ბავშვები ეზოებში ისევ თამაშობენ. მათი ყურება რაღაცნაირ სიხარულს მგვრის, მგონია, მათთან ერთად მეც ვერთობი. ჩემს ბავშვობაში „დენდის~ გარდა, სხვა კომპიუტერი არავის ჰქონდა ნანახი. „დენდიც~ რა, უკვე რვა-ცხრა წლის ასაკში აღმოვაჩინე, იქამდე კი ერთადერთი სათამაშო გამაჩნდა – ჩვენს ეზოში მდგარი ხიდან ჩამოტეხილი ტოტი, რომელსაც იარაღის ფორმა ჰქონდა. ეს ხის ტოტი, ანუ თოფ-იარაღი, ჩემთვის ყველა სხვა დანარჩენი სათამაშოც იყო – ხმალი, ანკესი, ცხენი, მოტოციკლეტი, ჯედაის ლაით საბერი და ა.შ. მოკლედ, ჩვეულებრივი ჯადოსნური ჯოხი იყო, რომელთანაც ორი წელი ვიმეგობრე, ვიომე, ვიხმალავე, ვითევზავე, ვიმოგზაურე და რა აღარ ვქენი. ორი წლის თავზე კი საშინელება მოხდა... ჩემს მეზობელ გოგოს უცხოეთიდან ნათესავები ჩამოუვიდნენ, რომლებსაც ჩემი მეზობელი გოგო ერთადერთხელ ბავშვობაში ჰყავდათ ნანახი და რატომღაც ბიჭად ახსოვდათ და ბარბის მაგივრად ფარ-ხმალი ჩამოუტანეს. ალბათ ნებისმიერ სხვა ქვეყანაში ნებისმიერი სხვა ოთხი წლის გოგო საჩუქრად მოტანილი ფარ-ხმალის გამო საშინლად აჯღავლდებოდა, მაგრამ არა ჩვენს ქვეყანაში, არა იმ წლებში და ჩვენს ასაკში, როდესაც ნებისმიერი რეალური და არა გამოგონილი სათამაშო ისეთივე ძვირფასი იყო, როგორც სიმწრით ნაშოვნი ნავთი კერასინკისთვის. ჰოდა, ეს

ჩემი მეზობელი გოგო თავისი ფარ-ხმლით სახლიდან გამოვარდა და ჩემთან შებრძოლება გადაწყვიტა. მახსოვს, მაშინ ჩემი ჯადოსნური ჯოხი ცხენის ფუნქციას ასრულებდა, მაგრამ საბრძოლველად გამოსული მეზობლის დანახვაზე ხმლად გადავაკეთე, გადავაკეთე და სერიოზული ხანჯლობა გავმართეთ. მე აშკარად ვიჩაგრებოდი, ჩემს მეზობელს ფარიც ჰქონდა, დარტყმებს ადვილად იგერიებდა და მშვენივრადც მიტევდა. ძალიან მიჭირდა თავის დაცვა, მაგრამ ჰკუა ვიხმარე, კიბეებზე ავბვერი და ზემოდან შევუტიე. ჩემს მეზობელს ჩემი იერიშების მოგერიება ძალიან უჭირდა, უფრო ხშირ-ხშირად იყენებდა ფარს და ერთ-ერთი დარტყმის მოგერიების დროს ჩემმა ჯადოსნურმა ჯოხმა ავისმომასწავებელი ხმა გამოუშვა, გაიღუნა და საბოლოოდ გადატყდა. ორად გადატეხილ ჯოხს შევხედე, დიდხანს ვუყურე, თვალები ამიცრემლიანდა, ჯერ ერთი ცრემლი ჩამომიგორდა ლოყაზე, შემდეგ მეორე და მერე მე თვითონაც ვერ მივხვდი, როგორ ვტიროდი, არა, კი არ ვტიროდი, სასოწარკვეთილი ვღნაოდი – ჩემი ჯადოსნური ჯოხი, რომელთან ერთადაც ორი წელი გავატარე და მილიონი ბოროტება დავამარცხე, ასე მოულოდნელად, შუა ბრძოლის დროს გადატყდა. ალბათ მსგავსი განცდა ჰქონდათ შუა საუკუნეების რაინდებს, როდესაც ყველაზე ნაქები მჭედლის მიერ გამოჭედულ-გამონალოცი ხმალი უტყდებოდათ რაინდული შერკინებების დროს.

ჩემს ისტერიკულ ტირილზე მთელმა ეზომ გამოიხედა. მამაჩემი დაფეთებული გამოვარდა სახლიდან, რა მოხდაო, მკითხა. მე პასუხი ვერ გავეცი, სიტყვის თქმას ვერ ვახერხებდი, ისე ვსლუკუნებდი და სასოწარკვეთილმა დამტვრეული ჯადოსნური ჯოხი ვაჩვენე. მამაჩემმა ჯოხი ხელში აიღო და შემცბარმა შემომხედა. ამის გამო ტირიხარო? თანხმობის ნიშნად თავი დავუქნიე. მამაჩემმა ჯოხს შეხედა, მერე ეზოში მიმოიხედა, ხისკენ წავიდა, ტოტი მოატეხა, მომიტანა და მითხრა აჰა, ეს აილე, ეს უფრო დიდია, ის ცხენი უკვე დაგიპატარავდა, შენ ხომ უკვე დიდი ბიჭი ხარ, ნულარ ტირიო. მამაჩემს ტოტი გამოვართვი, მართლა ჰგავდა ჩემს ჯადოსნურ ჯოხს და მამაჩემიც მართალი იყო, ეს უფრო დიდი იყო და ამის ცხენად გამოყენება უფრო კარგი იქნებოდა. მამაჩემს გავუღიმე, მან ცრემლები მომწმინდა და თავზე მაკოცა, მერე ჩემს მეზობელს შევუტრიალდი და გავაგრძელოთ-მეთქი, ვუთხარი. იმან ხმალი ფარს მიართყა და საბრძოლო პოზაში დადგა, მე კი ველური ყიჟინით შევუტიე...

ღამის პირველი საათი იყო როდესაც კარზე კაკუნი გაისმა. არავის ველოდი, კარი გაკვირვებულმა გამოვადე და ახალგაზრდა, გამხდარი, სიმპათიური გოგო დამხვდა. ანერვიულებული ჩანდა, სიგარეტს ეწეოდა და ღაწვზე ხალი ჰქონდა. შემომხედა, ცოტა ხანი მაკვირდებოდა და მერე ტირილი აუტყდა. დიდი ბოდიში, არ შემიდლიაო, მითხრა და წავიდა. მე გაკვირვებული ვიდექი კართან და ვუყურებდი

როგორ მიდიოდა. თმა მოკლედ შეჭრილი და შავად, ცუდად შეღებილი ჰქონდა, თმის საღებავის ლაქა ყურს უკან ემჩნეოდა, ნერვულად მიუყვებოდა კიბეებს და ტიროდა. მის სახეს ვერ ვხედავდი, მაგრამ მხრები უცახცახებდა. ვერ მივხვდი, რა უნდა მექნა, უნდა გავკიდებოდი თუ ადგილზე დავრჩენილიყავი. რომ დავდევნებოდი, რა მეთქვა? უცნაურმა გოგომ ეზო გადაიარა და ქუჩაზე შეუხვია. რამდენიმე წამი მოჯადოებულებით ვუყურებდი, შემდეგ კი სტუდიაში შევეტრიალდი. ცოტა ხანი უაზროდ ვცემდი ბოლთას, მერე სტუდიიდან გავვარდი და გოგონას დავედევნე.

4

სტუდიაში ერთად დავბრუნდით, კაია მქვიაო. ვუთხარი, რომ ლამაზი სახელია, და რომ კაია... ყველა მაგას ამბობსო, მითხრა. დიდი ორიგინალობით არ გამოვირჩევი, ყავა ან ჩაი ხომ არ გინდა-მეთქი. არაო. ცრემლებს ხელის ზურგით იწმენდდა, ხელსახოცი მივაწოდე, არ მინდა, მაქვსო. ვერ გავიგე, თუ ხელსახოცი აქვს, ხელისგულით რატომ იწმენდს ცრემლებს, არაფერი ვუთხარი და გავჩუმდი. გავჩუმდი და უცნაური, უაზრო სიჩუმე ჩამოწვა. სიჩუმე, როდესაც იცი რა უნდა თქვა, მაგრამ სანამ იტყვი, იქამდე სხვა რამის თქმა საჭირო, ისეთი რამის, რომელიც არც საუბრის შესავალი იქნება და არც მთავარი თემა, უბრალოდ, რაღაც ზოგადი ფრაზა უნდა თქვა და ამ ფრაზის მოძებნა ყველაზე რთული. თან საუბრების წამოწყება და გაგრძელება ჩემი ძლიერი მხარე არ არის, მე ისედაც ზედმეტად ბევრი მოვახერხე – აცრემლებულ გოგოს დავედევნე და მოვაბრუნე. რატომ ვქენი ეს ყველაფერი, არ ვიცი, ალბათ იმიტომ რომ მას შემოსვლა უნდოდა, მე კი მარტო ყოფნის, მეტროში მარტო ჩასვლის და იმ მისტიკურ უცნობთან გადაყრის მეშინოდა. მსაჯმა მექსიკას ორი გოლი არ ჩაუთვალა-მეთქი. გაედიმა. ისევ უაზრო და უცნაური სიჩუმე ჩამოვარდა. ეს უკვე მეტისმეტია, ერთხელ მოვახერხე საუბრის წამოწყება, მაგრამ მეორედ აღარ გამომივა. კაიამ წყლიანი თვლებით ამომხედა, წამოდგა, მომიახლოვდა და ჩემი სახის დათვალიერება დაიწყო. მე გაკვირვებული უმოძრაოდ ვიდექი, ისე მიყურებდა, მინდოდა, ერთი, ორი ან ასი ნაბიჯით უკან დამეხია. მერე სახეზე თითები შემახო, უცნაური და ცივი შეხება იყო, უკან დავიწიე და ხელით ვანიშნე, რომ გაჩერებულიყო. დიდი ბოდიშო, მითხრა და სკამზე ჩამოჯდა, სიგარეტს მოუკიდა, ყავას არა, მაგრამ რამე სასმელი თუ გაქვს, დიდი სიამოვნებით დავლევდიო. კონიაკი მაქვს-მეთქი. პირველი ჭიქა დალია და სასწაულების თუ გჯერაო, მკითხა. მგონი არა, მაგრამ სიმართლე გითხრა, არც დავფიქრებულვარ მაგაზე-მეთქი. მგონი სასწაულებს და მკითხავებს მაშინ უჯერებენ, როდესაც

9

რეალობის მიღება არ უნდათ, ან რაიმე უკეთესს ელოდებიან და ეს უკეთესი მხოლოდ სასწაულით თუ მოხდება-მეთქი. შეიძლება მართალი ხარ, შეიძლება არც ხარ მართალიო. გააჩნია სასწაულს და გააჩნია ვის შეემთხვევაო. არა მგონია სასწაულების კატეგორიებად დაყოფა სწორი იყოს, სასწაული სასწაულია და იმიტომ არის, რომ ან არ მოხდეს, ან ძალიან იშვიათად-მეთქი. ჰოდა, ეს იშვიათი მომენტები იშვიათად, მაგრამ ხომ მაინც დგებაო. ალბათ კი-მეთქი. გაჩუმდა და ფოტოსტუდიის დათვალიერება დაიწყო, კედლებზე გაკრულ ჩემს გადაღებულ ფოტოებს უყურებდა. კედელზე ბაბუაჩემის ფოტოც ეკიდა, ოღონდ არა როგორც მიცვალებულის, არამედ როგორც ჩემი პირველი ისტორიის, ჩემი პირველი ფოტოინტერესისა.

კაიამ ერთი კედელი ჩაათავა და გულწრფელად მითხრა, მგონი მაინცდამაინც კარგი ფოტოგრაფი არ ხარო. არ მწყენია, გავუღიმე და დავეთანხმე. ეს კაცი ვინ არისო, მკითხა. ბაბუაჩემია, გარდაიცვალა... პირველი ადამიანია ვისაც ფოტო გადავუღე და საერთოდაც ეგ ჩემი პირველი ფოტოა-მეთქი. მხიარული კაცი იყო ბაბუაშენიო? არა, პირიქით, გაღიმებულს ვერასდროს ნახავდი-მეთქი. აბა ამ ფოტოში რატომ იღიმისო? ფოტო იმისთვისაა, რომ გაიღიმო-მეთქი. არ მინდა ყველაფრის მოყოლა, რა ვიცი, მაინც უცნობი ადამიანია, რატომ უნდა იცოდეს ბაბუაჩემზე ყველაფერი. აუტანლად ცხელა შენს სტუდიაშიო, პერანგი გაიხადა და მაისურის ამარა დაჯდა, ბიუსტპალტერი არ ეცვა და მაისურზე კერტები დაემჩნა, არ მინდოდა შეხედვა, მაგრამ თვალი გამექცა, გამექცა და ცოტა ხანი დამრჩა კიდეც. წარმოვიდგინე, რომ რაღაცნაირი ლამაზი, პატარა და მკვრივი მკერდი ექნებოდა. კიდეც კარგი, მე არ მიყურებდა, ერთ-ერთ ფოტოს აკვირდებოდა, რომელზეც თითქმის უფოკუსო შიშველი სხეული იყო გამოსახული. ვენტელატორს ჩავრთავ-მეთქი, გვერდითა ოთახიდან დიდი, სტუდიური ვენტელატორი გამოვათრე. შეხედა და გაეღიმა, ეს რა არისო? ეს ქარის ეფექტის შესაქმნელი ტიპია, გოგოებს, ვინც აქ მოდიან, მოსწონთ, ფოტოებში თმები რომ გაშლილი აქვთ-მეთქი. აჰა, ესე იგი მოდელებს იღებო? მოდელებსაც, მაგრამ უფრო ხშირად არასრულფასოვნების კომპლექსით შეწუხებული მოზარდები მოდიან-მეთქი და, ამ ფოტოზე ფოკუსი რატომ არ არისო? როგორ არ არის, გოგონას ტუჩზეა-მეთქი, ხო, მაგრამ დანარჩენი სხეულიო? დანარჩენი სხეული მნიშვნელოვანი არ არის, ყოველ შეთხვევაში, ამ ფოტოში-მეთქი. ვერ გავიგეო. როდესაც მაგ ფოტოებს ვიღებდი, მინდოდა ეროტიკა ეროტიკის გარეშე მეჩვენებინა-მეთქი, აჰა, გასაგებიაო, ეხლა კიდეც იღებ ესეთ ფოტოებსო? იცი, ჩვენს ქალაქში თუ ცნობილი ფოტოგრაფი არ ხარ ან თუ საკმარისი ფული არ გაქვს, ძნელია შიშველი ნატურების შოვნა, მე კიდეც ფული რომ არ მაქვს, ფოტოსტუდია მაგიტომ გავხსენი და ბანკეტებს და ქორწილებს მაგიტომ ვიღებ-

მეთქი. ისე, არ არის ცუდი იდეაო, მეორე ჭიქა კონიაკი დალია და მითხრა, თუ გინდა, მე გადამიღე ფოტოებიო, ეხლა-მეთქი? ხო, რატომაც არაო...

მკერდის დახასიათებაში არ შევმცდარვარ, მაისური განათებების აწყობამდე გაიხადა, ასე მირჩევნია, უფრო გავიხსენებო. შენი ნებაა-მეთქი. განათებები ავაწყვე, ფოტოაპარატი, გამჭვირვალე შუშა და ვაზელინი მოვიმარჯვე. ვაზელინის დანახვისას კაიას სახეზე გაკვირვება დაეტყო, მის ადგილას რომ ვყოფილიყავი, მეც გამიკვირდებოდა. წელს ზემოთ შიშველი ზიხარ ვიღაც უცნობ მამაკაცთან, რომელსაც ხელში ვაზელინი უჭირავს და ინტერესით გიყურებს. რამე ცუდი არ იფიქრო, ჩვენ ხომ ფოკუსს სხეულის ერთ ნაწილზე ვაკეთებთ და ამიტომ შუშაზე ვაზელინს ვუსვამ, უფოკუსობის ეფექტი რომ შეიქმნას, ფოტორედაქტორების დიდი მოყვარული არ ვარ, მირჩევნია ყველაფერი ბუნებრივად იყოს-მეთქი. გადაღების დაწყებამდე ერთს კიდევ დავლევო. მგონი მეექვსე ჭიქას სვამდა. სანამ მაგიდიდან მწვანე ფონთან მოვიდოდა, წაბარბაცდა. მე მგონი ნასვამი ხარ და ხვალ შეიძლება ინანო ეს ფოტოები და იქნებ არ ღირდეს-მეთქი. გაკვირვებულმა და გაბრაზებულმა შემომხედა, შენ ვერ ხვდები ახლა რა ხდებაო. შეგიძლია მითხრა რა ხდება-მეთქი? მგონია, ჯობს, ფოტოების გადაღება დავიწყოთო.

პირველი ფოტოსთვის რომ მოვემზადეთ, კაიას ცრემლები წამოუვიდა. შიშველი, დაუცველი და სუსტი სხეული, აცრემლებული თვალებით – ძალიან ემოციური ფოტო გამოვიდა. კაია ტირილს არ წყვეტდა. თუ გინდა, გავჩერდები-მეთქი. არაო, ხელით მანიშნა. მე ფოტოების გადაღება გავაგრძელე, კაია კი ტირილს მხოლოდ მაშინ წყვეტდა, როდესაც განათებას ან ობიექტის ვცვლიდი, როგორც კი ფოტოს გადაღებაზე მიდგებოდა საქმე, ისევ ტიროდა. კაიას რაღაც ატირებდა, რაღაც დიდი. სხვებისგან განსხვავებით მას არ უნდოდა, რომ მტირალა გოგო ყოფილიყო, არ თამაშობდა. უბრალოდ რაღაც აწუხებდა, კისერში უჭერდა და უთქმელობისგან ცრემლებად გადმოსდიოდა თვალებიდან. ფოტოაპარატზე ვიწროკუთხიანი ობიექტივი დავაყენე და კაიას პორტრეტების გადაღებას შევუდექი. იყო მის ატირებულ პორტრეტებში რაღაც შემზარავი, რაღაც იმდენად ნამდვილი, როგორც მხოლოდ ომის ქრონიკის კადრებშია.

სამი საათი გადაბმულად ვმუშაობდით, მგონი კარგი ფოტოები გამოვიდა. ძალიან კმაყოფილი ვიყავი, მაგრამ მთელი ეს დრო უცნაური ფიქრი მაწვალებდა, თავი კაიას დაწერილი სცენარის გმირი, საცდელი ობიექტი ან რაღაც ეგეთი მეგონა. ფოტოების გადაღება დავამთავრეთ, მხოლოდ ორი განათება მქონდა გამოსართავი, კაია სკამზე ისე დაჯდა, რომ კონტრაქტურში ყოფილიყო, ტანსაცმლის ჩაცმას არ ჩქარობდა. მე განათების გამოსართავად წავედი. ეს დატოვეო, მთხოვა. კარგი-მეთქი, ვუთხარი და მის წინ ჩამოვჯექი. შენ რატომ არ სვამო. არ შეიძლება ჩემთვის

ჯანმრთელობის ამბებში-მეთქი. არ მჯერა შენით. ექიმის ცნობა მაქვს-მეთქი. არა, ზოგადად შენი არ მჯერა, შენი, როგორც ცოცხალი ადამიანის, ეს ყველაფერი ლოგიკაში არ ჯდება. ლოგიკაზე ლაპარაკი გვიანია იმის მერე, რაც მთელი სადამო სასწაულებზე ილაპარაკე-მეთქი. ლოგიკაზე კი არა, პირიქით, ალოგიკურობაზე ვლაპარაკობო, რაც ლოგიკაში არ ჯდება ის ხომ სასწაულიაო. გააჩნია ვის ლოგიკაში არ ჯდება-მეთქი, ჩემს ლოგიკაში ფოკუსებიც არ ჯდება, მაგრამ ამით ფოკუსი სასწაული არ ხდება, უბრალოდ ილუზიაა, რომელიც ლოგიკურად იხსნება-მეთქი. სულ ასეთი სწორხაზოვანი და მუდო ხარო? არა, პირიქით, ახლა რატომღაც ძალიან მსუბუქად ვარ და მე თვითონაც არ მჯერა, რომ ამდენს და ასე გახსნილად ვსაუბრობ-მეთქი. აბა სხვა დროს რას შვეები, სულ ჩუმად ზიხარო? არა, უბრალოდ, რადაცნაირი მოთხუთხედო ვარ-მეთქი. ოთხუთხედიო? ხო, წვეტიანი ოთხუთხედი-მეთქი. გაეღიმა. და მე ვინ ვარო? ალბათ სხივი, სხივს მხოლოდ დასაწყისი აქვს და შენ კი ჩემთვის აქ იწყები და არასდროს არ მინდა დამთავრდე-მეთქი. კაიამ ისევ გამიღიმა, ცოტა ხანი მიყურა და შეიძლება სახეზე შეგეხლო, მკითხა. ამჯერად დავთანხმდი. კაიამ თვალები დახუჭა და თითებით ჩემი ყველა ნაკვთი შეისწავლა. შემდეგ ისევ ცრემლები წამოუვიდა, თმაზე მომეფერა და წამოდგა, უნდა წავიდეთ. ტანსაცმლის ნერვულად ჩაცმა დაიწყო. მე არასდროს ვყოფილვარ ლიდერი ტიპი, არასდროს წარმომართავს მოვლენები, მაგრამ კაიას ესე მარტივად გაშვება არ შემეძლო, რამე უნდა მექნა. ის უკვე ჯინსის ღილებს იკრავდა. წამოვდექი, ეხლა თუ წახვალ, აღმოჩნდება, რომ მონაკვეთი ხარ, თან ძალიან პატარა მონაკვეთი, მონაკვეთი კი ყველაზე ცუდი რამეა, რაც კი შეიძლება შემემთხვეს-მეთქი. მიუახლოვდი, მკლაზე ხელი მოვკიდე და ვაკოცე, ვაკოცე და კაიამაც კოცნით მიპასუხა. შემდეგ ცრემლები წამოუვიდა, მაგრამ აცრემლებული მაინც მხდიდა პერანგს. დივანზე წამომწვინა, ისევ გაიხადა და ატირდა. კაიას დამშვიდება ვცადე, ნუ სულელობ, თავი დამანებე, შენ ვერ ხვდები ეს რამხელა სასწაულიაო. არასდროს მქონია სექსი ატირებულ გოგოსთან, რა შეიძლება იყოს უფრო მისტიკური, ვიდრე აცრემლებული ქალი, რომელიც რაღაც ძალიან დიდი საიდუმლოს გამო ტირის, საიდუმლოს გამო, რომელიც არ ითქმის და რომელსაც, როგორც არ უნდა დააკვირდე, ვერ გამოიცნობ, ვერ გაიგებ, ვერც ცრემლების გარეშე და მითუმეტეს, ცრემლებით, ცრემლები ყველაფერს ფარავს, ცრემლებს აცრემლებული ქალის მაყურებელი მამაკაცისთვის ყველაფერი სხვა რაღაც მისტიკურ განზომილებაში გადაჰყავს. შეუძლებელია არ გიყვარდეს ქალი, რომელიც ტირის, შეუძლებელია მის მიმართ მხოლოდ სიბრალულს გრძნობდე, შეუძლებელია არ გეზიზღებოდეს ყველა, ვინც მას აწყენინა, ყველა, ვის გამოც ის ტირის, შეუძლებელია არ გეზიზღებოდეს საკუთარი თავი, რომ ის სწორედ შენ წინ ტირის, შენ შეგიძლია დაეხმარო რომ არ იტიროს, მაგრამ ვერ

ეხმარები, ვერ ეხმარები. ვერ ეხმარები ზუსტად ამ ცრემლების გამო, იმიტომ რომ გინდა, ისევ იტიროს, გინდა, იტიროს და უყურებდე, გინდა, გიყვარდეს და გინდა გძულდეს საკუთარი თავი, რომ ტირის, და რომ მისი ცრემლები გიყვარს... და რომ გიყვარს.

5

დიდ ქალაქში დაკარგვა უფრო ძნელია, ვიდრე პატარაში, მაგრამ პატარა ქალაქებში უფრო ხშირად იკარგებიან, მითუმეტეს, თუ დაკარგვა უნდათ. პატარა ქალაქში უფრო ხშირად კარგავ და უფრო იშვიათად იკარგები. დაკარგვა არავის უყვარს, მაგრამ გადაკარგვა ყველა ადამიანს უნდება, უნდება ხშირად და, რაც უფრო ხშირად, მით უფრო ძლიერად. პატარა ქალაქში კი დაკარგვა ძალიან ძნელია, გადაკარგვა მითუმეტეს, მაგრამ ხდება ხოლმე, ადამიანები გეკარგებიან და ხდება ხოლმე, შენც გინდა იყო იქ, სადაც არსად, სადაც ისინი არიან... და ხდება ხოლმე, რომ ვერ ახერხებ, ვერ ახერხებ გადაკარგვას და ჩანხარ, ჩანხარ ყველა იმ საშინელებით, რაც გადაიტანე, როდესაც დაკარგე და რასაც განიცდი, როდესაც ვერ იკარგები.

კაიას დატოვებულ წერილში ერთადერთი ფრაზა ეწერა – `სხვიც მონაკვეთია~.

კაია დაკარგე, უფრო სწორად, დამეკარგა ან დამკარგა. ორი კვირა მის მოძებნას ვცდილობდი, მაგრამ როგორ შეიძლება იპოვო ადამიანი, რომელიც მხოლოდ ერთხელ გყავს ნანახი, ისიც საკუთარ სტუდიაში და მისი სახელიც კი არ იცი დანამდვილებით. კაიას ძებნა ბნელ ოთახში კატის ძებნას ჰგავდა, ამ ქალაქში კი კაიას და კონფუციუსის პოვნის ალბათობა ერთნაირია, იმ განსხვავებით, რომ კონფუციუსი ის შავი კატაა, რომელიც ოთახში არ არის და კაია კი შროდინგერის კატასავითაა – ის ქალაქშია და არც არის ქალაქში... ძებნას აზრი არა აქვს, სასწაულის იმედად თუ იქნები. კაია ამბობდა, ჩვენი შეხვედრა სასწაულიაო, მე კიდევ ვფიქრობ, რომ მისი დაკარგვაა სასწაული, როგორ შეიძლება კაიასნაირი ადამიანი დაკარგო, მაგრამ არც ის გამოდის, კაიასნაირი ქალის მკლავებში იწვე და არ ჩაგეძინოს... დილა კიდევ იმედგაცრუებაა – იგივე ოთახი, იგივე სიტუაცია და მხოლოდ კაიაა გამქრალი... კაია ისე უცნაურად გაქრა ჩემი ცხოვრებიდან, როგორ უცნაურადაც გაჩნდა. არასდროს მყვა-რებია უცნაურობები, ახლა ხომ მითუმეტეს...

ადრე თავს მოოთხკუთხედო ჩაკეტილ ფიგურად ვთვლიდი, ახლა კი თავი პატარა წვეტიანი კუბი მგონია... ვწევარ სტუდიაში და ვფიქრობ, იმ ღამეს ვუბრუნდები და ვერ ვხვდები, რა და რატომ მოხდა, რატომ გაჩნდა კაია ჩემს

13

ცხოვრებაში, თუ მაინც უნდა გამქრალიყო, თან ასე მალე. ყველაზე ცუდი კი მაინც ის არის, რომ მე არაფერ შუაში ვარ, არც მის გამოჩენასთან და არც მის დაკარგვასთან, საერთოდ, ამ ისტორიასთან არანაირი კავშირი არ მაქვს. ეს ყველაფერი მე კი არ შემემთხვა, არამედ კაიამ შემამთხვია, რაღაც თამაშში ჩამართო, რომელშიც ძალიან პატარა, ეპიზოდური როლი მაქვს. მაგრამ კაიას ამბავი და ჩემი ამბავი განსხვავდებიან, კაიას ისტორიაში მე თუ მეორეხარისხოვანი გმირი ვარ, კაია ჩემს ამბავში მთავარი მოქმედი ფიგურაა. არ არის მაინცდამაინც სწორი, რომ ეს ისტორია ორ სხვადასხვანაირ წრეზე ტრიალებს, რომელთაც გადაკვეთის ერთი წერტილი გააჩნიათ... აღარ შემიძლია ეს გეომეტრია...

კაიას ფოტოების და ძველი ფირის გამჟღავნება გადავწყვიტე. მე ტრადიციულ მეთოდს ვიყენებ, ჩაბნელებული ოთახი, ფოტოქაღალდის წყალში გავლებუა და ა.შ. კაიას ფოტოების ფირი გამინათდა და მხოლოდ ერთადერთი ფოტოს გადარჩენა მოვახერხე. არ შეიძლება ეს რეალურად ხდებოდეს, უბრალოდ არ შეიძლება. არ შეიძლება ასეთი ისტორია გადაგხდეს თავს და შემდეგ ყველაფერი ერთიანად დაკარგო. კაიას გაქრობა არ მეყოფოდა, ახლა მისი ფოტოებიც გადამინათდა. საშინელებაა. ხომ შეიძლებოდა, მეორე ფირი გამეფუჭებოდა, სადაც მხოლოდ სასაფლაოზე გადაღებული ჟღალთმიანი გოგოს ფოტო ვარგოდა. არა! თუ დაკარგვია, ყველაფერი ერთიანად უნდა დაიკარგოს და დაიკარგა კიდეც. ჩემი ცხოვრების ყველაზე ბედნიერი დღიდან მხოლოდ ერთი ნახევრად გადანათებული ფოტო შემომჩა, თან ფოტოზე მხოლოდ კაიას სახე ჩანს, ვეღარასდროს ვნახავ მის სხეულს ისეთს, როგორც იმ დღეს იყო, შიშველს, რაღაცით დაუცველს და მაინც ძალიან ძლიერს, ძალიან მიმზიდველს და გამაბრუებელს... ვეღარასდროს ვნახავ მის მკერდს... კაია გაქრა, გაქრა ჩემი ცხოვრებიდან და ახლა უკვე ფოტოებიდანაც. ალბათ უნდა გამქრალიყო კიდეც. მისი ისეთად დარჩენა, როგორც იმ საღამოს მომევილინა, არ შეიძლებოდა. კაია ისეთი მხოლოდ ერთხელ და მხოლოდ ჩემთვის ან მხოლოდ ჩემ წინაშე იყო. რეალური კაია კი ალბათ სხვანაირია, ისევე როგორც ბაბუაჩემი არ იყო მომღიმარი კაცი, კაიაც არ იქნებოდა გოგო, რომელიც შიშვლად პოზირებს და მისი ასეთად წარმოდგენა ისევე არასწორია, როგორც ბაბუაჩემის – მომღიმარ კაცად... მაგრამ შიშველი და აცრემლებული კაია ნამდვილი და მართალი იყო. არ ტყუოდა, მაგრამ არც ბაბუაჩემი ტყუოდა ღიმილის დროს. არასწორი რაღაცეები ხდება ჩემს თავს, მე არ დამიმსახურებია ასეთი ბედნიერება და არც ასეთი უბედურება. რა აზრი აქვს კარგს, თუ მას აუცილებლად ცუდი უნდა მოჰყვეს, რა აზრი აქვს სიხარულს, თუ მერე უნდა გეტკინოს? რატომ ვპოულობთ? თუ ვკარგავთ, რა აზრი აქვს პოვნას? მე ხომ მიჩეული ვიყავი ჩემს სიოთხკუთხედეს, უფრო რატომ უნდა დავპატარავდე და უფრო რატომ უნდა ჩავიკეტო?

დამის მატარებლის ბოლო ვაგონში ვიჯექი და ზუსტად ვიცოდი რომ ის მისტიკური უცნობი გამოჩნდებოდა, მინდოდა კიდეც რომ გამოჩენილიყო. ისევე სხვა ვაგონიდან გადმოვიდა, ხელში არყის ბოთლი ეჭირა, ამჯერად გვერდით კი არა, წინ დამიჯდა და არყის ბოთლი გამომიწოდა. სიყვარული უცნაური რამეა, ხანდახან თავს გაზიზღებსო, პარადოქსია არა, სიყვარული რომ გეზიზღებო? სიყვარული არა, მაგრამ... სანამ რამეს იტყვი, დალიეო, არ ვარგა ფხიზელ ტვინზე თავბედის წყევლა, სჯობს ნასვამი იყო და იგინებოდე, ვიდრე ფხიზელი წუწუნებდეო... გამოუშვი რაც შიგნით გაქვს, არაფერი დაიტოვოო... არც არაფერი აღარ დამრჩა, რაც მქონდა და არ მქონდა, ყველაფერი ერთად დავკარგე-მეთქი. ტოჟე მნე რომეო, არ ამიტირდე, შენი ჭირიმეო. გამეღიმა და არაყი მოვსვი. რომ შეგიყვარდა და დაკარგე, ეგ ვიცი, ეხლა ის მოყევი, რა და როგორ მოხდაო. ჩემნაირმა ადამიანებმა ალბათ უნდა წერონ, საუბარი დიდად არ გამომდის-მეთქი. ბებიაშენისამ, წერით ხომ ისე წერ, მეტი რომ არ შეიძლებაო... გამეღიმა, რა უნდა მეთქვა, მართალი იყო. კაიას ფოტო გავუწოდე. სათვალე გაიკეთა და ფოტოს დახედა, ძალიან თბილად და კეთილად გაიღიმა, შემომიტრიალდა, არყის ბოთლი გამომართვა, მოიყუდა, დიდი ყლუპებით დალია, ამოისუნთქა და მითხრა, მოკლე თმაც ძალიან უხდება, მაგრამ ისეთი ცეცხლისფერი თმის შეჭრა მგონი ძალიან დიდი ცოდვა უნდა იყოსო. გაოგნებულმა გავხედე, ვერ მივხვდი რას ამბობდა. შენ რომ ფოტო გადაუღე და ბოდიალი გააგრძელე, ეს ფეხდაფეხ მოგყვებოდა, მერე ავტობუსისკენ რომ მორბოდი, მაშინაც საეჭვოდ გიყურებდაო. ამ ისტორიაში ისედაც ბევრი რამე არ მესმოდა, ამ მოხუცის მონაყოლმა კი საერთოდ თავდაყირა დააყენა ყველაფერი, არ ვიცოდი, მისთვის უნდა დამეჯერებინა თუ არა. რაში სჭირდებოდა სრულიად უცნობ გოგოს, რომელსაც ერთადერთი ფოტო გადავუღე, ჩემს სტუდიაში მოსვლა და ჩემი ცხოვრების თავდაყირა დაყენება-მეთქი? რა გითხრა აბა, ეს ისტორია სასაფლაოდან იწყება და მგონი პასუხებსაც იქ გაიგებო. ამ შუალამეს ავიდე სასაფლაოზე-მეთქი? ხო, რა იყო, ხომ არ შეგეშინდაო? ნუ გეშინია, მარტო არ გაგიშვებ, მეც გამოგყვები, აბა, კაცმა არ იცის კიდეც როდის შეგხვდები და მეც მაინტერესებს, რა მოხდა სინამდვილეშიო... შენადა, ფანარი გაქვსო? ტელეფონზე-მეთქი. სულ არაფერს ეგ სჯობსო...

ისედაც მკვდარი სასაფლაო ღამით სრული სიგიჟეა. არსაიდან ხმა არ ისმის, მხოლოდ სიჩუმე და სიცარიელე. ისედაც ყველაფრისგან დაცლილი, სასაფლაოს სიცარიელით ავივსე და საფლავებს შორის მობილურის ფანრით დავიწყეთ სიარული, იმ ადგილს ვემბდით, სადაც ფოტო გადავიღე, მე დაახლოებით მახსოვდა, სად უნდა მოვსულიყავი, მოხუცმა კი აიჩემა, არასწორ მხარეს მიდიხარ, ზუსტად მახსოვს, სასაფლაოს სიღრმეში იჯდა ის გოგოო. შენ საერთოდ ვინ ხარ და საიდან იცი ჩემზე და ამ ისტორიაზე ამდენი-მეთქი. მერე ჩავფიქრდი, ერთ ადგილზე

გავშემდი და ალბათ სრული სისულელე ვკითხე, დმერთი ხომ არ ხარ-მეთქი? მოხუცს ისტერიკული სიცილი აუტყდა. სასაფლაოს სიწყნარეში ძალიან უცნაური მოსასმენი იყო ახარხარებული მოხუცის ხმა. ძლივს მოსულიერდა და როგორღაც თავი ხელში აიყვანა. ჩაგეთვალაო, მითხრა და სასაფლაოს სიღრმისკენ წავიდა.

ძლივს მივაგენით იმ ადგილს, სადაც კაიას ფოტო გადავუღე. საფლავს მივუახლოვდი და ქვას ფანარი მივანათე. სახელის და გვარის გვერდით გარდაცვლილის ფოტოც იყო. ფოტო გავანათე და მოულოდნელობისგან ფანარი ხელიდან გამივარდა, საფლავის ქვაზე მე ვიყავი გამოსახული, მე! მოხუცმა ფანარი აიღო და კიდევ ერთელ დავინახე საკუთარი სახე. მე ვარ-მეთქი? შენ როგორ ხარ, შენ აქ ზიხარ, მაგრამ ზუსტად შენნაირი კი არისო. მოხუცს ფანარი გამოვართვი და ფოტოს დათვალიერება დავიწყე. ერთი-ერთში მე ვიყავი, ყველაფერი – თვალეები, ნაკვეთები, ტუჩები, გამოხედვა. სახელის და გვარის გარდა, ყველაფრით ერთნაირები ვიყავით. ზუსტად ჩემხელა ყოფილა, როცა გარდაცვლილა, ცხოვრების წლების ქვემოთ კი ეწერა – `ცხოვრობდა და უხაროდა-. რა უცნაურია, ცხოვრობდა და უხაროდა, ხუმრობით ჩემს საფლავზე იმავე წარწერის გაკეთებას ვფიქრობდი, მას კი მართლა ქონდა ამ წარწერის გაკეთების უფლება, ის მართლა ცხოვრობდა და მას მართლა უხაროდა. შეუძლებელია ცხოვრობდე კაიასთან და არ გიხაროდეს, ცხოვრება არ გიხაროდეს და არ გიხაროდეს ყოველი დღე, მაგრამ ეს წარწერა ამ ბიჭს არ გაუკეთებია, ალბათ კაიამ დააწერინა მის საფლავზე, იმიტომ, რომ კაიასაც უხაროდა მასთან ცხოვრება, კაიას ჩემთანაც კი უხაროდა, ჩემთან, რომელიც ის არ ვყოფილვარ, ვინც მას უყვარდა და არც კაია იყო იმ დღეს ის, ვისთან ერთადაც ეს გარდაცვლილი ბიჭი ცხოვრობდა. სასწაულია, ასეთი რაღაცეები წესით ხომ რეალობაში არ ხდება, ეს ყველაფერი ხომ არალოგიკურია-მეთქი. ძალიან ლოგიკური რომ არის, მაგიტომაცაა სასწაულიო, მოხუცმა კაცმა მიპასუხა. ალბათ მართალი ხარ, სასწაულები ასე ტყუილად არ ხდება, სასწაულს მიზეზი სჭირდება მოსახდენად-მეთქი. საფლავზე ჩამოვჯექი და ჩემს გარდაცვლილ ორეულს დავუწყე ყურება. ეს ბიჭი გარდაცვლილია, კაია მასთან ველარასდროს ვერ იქნება, ის მხოლოდ მის მოგონებებშია, მე კიდევ რეალური და მისი ანალოგიური ვარ, მაგრამ კაიას ის უყვარს, კაიას თავისი მოგონებები უყვარს. მე ეს ბიჭი ვერ ვიქნები, მე მხოლოდ მისი როლის მორგება შემიძლია და ამიტომაც გაქრა კაია და ამიტომ აღარ აქვს მის ძეგლს აზრი. კაია და ეს ბიჭი სხივები იყვნენ, მაგრამ ცხოვრება ზუსტი მეცნიერება არ არის და სხივიც კი შეიძლება მონაკვეთად გადაიქცეს, მე ის პატარა მონაკვეთი ვიყავი კაიას ცხოვრებაში, რომელსაც წესით, სხივი უნდა გაეგრძელებინა. ვერ გავაგრძელე და ვერც გავაგრძელებდი, იმიტომ რომ სხივი მე არ დამიწყია. უცნაურია, სხივი შეიძლება სადღაც გაწყდეს და გამონაკვეთდეს, მაგრამ მონაკვეთი ვერასდროს ვერ

გაგრძელდება, მონაკვეთი მონაკვეთია და მასში ან ხარ ბედნიერი და ან არა. მე ვიყავი! მოხუცი კაცი გვერდით მომიჯდა და მკითხა, ჰა, რას დაარქმევ ამ ისტორიასო? დავიბენი, ვერ მივხვდი. ხომ ამბობ, ჩემნაირმა ადამიანებმა ალბათ უნდა წერონო, ჰოდა, რას დაარქმევ ამ ამბავსო? იცი, ლიტერატურას თუ სქესი აქვს, ის აუცილებლად მდებდრია და მოთხრობებს კი ალბათ ქალის სახელები უნდა ერქვას, რას იტყვი-მეთქი...

კაიაო...